

alpMedia Newsletter

Informacijska služba CIPRA – 16.03.2007, št. 05/2007
www.cipra.org/alpmedia

Taleči se ledeniki in nove oblike sodelovanja

Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA) je nedavno organizirala dve večji konferenci: o podnebnih spremembah ter o odnosu med alpskimi mesti in njihovimi okoliškimi regijami. CIPRA je sedaj prispevke in zbrane rezultate izdala v dveh lepo oblikovanih publikacijah.

Ena od študij, ki jih je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) objavila to zimo, je opredelila dve vsebinski področji, kjer se ranljivost alpskega sveta z vidika podnebnih sprememb najbolj odraža: to sta zimski turizem in vse večja izpostavljenost naselij in infrastrukture naravnim tveganjem. CIPRA je prav o obeh vprašanih razpravljala na svoji zadnji letni konferenci in o tem izdala obsežni publikaciji. Poleg aktualnih znanstvenih raziskav so tako prikazane zlasti potencialne prilagoditvene strategije za alpsko območje. Najpomembnejše pa tudi v prihodnje ostaja varstvo podnebja. Tudi za to problematiko vsebuje zbornik „Podnebje – spremembe – Alpe“ številne pobude in predstavlja posnemanja vredne primere.

Drugi zbornik "Alpsko mesto – alpsko podeželje: odgovornost alpskih mest za

prihodnost Alp" se posveča spremembam v življenju na območju Alp in odnosom med mestom in podeželjem v socialnem, ekonomskem in ekološkem smislu. Tako kot vedno bolj izginjajo meje med prostorskimi enotami, tako se izgublja tudi posamezni pojmi: kje se konča mesto, kje se začne podeželje? Poleg tega podeželski prostor ni povsod enak: obstajajo dinamični predeli v mestni okolici, uspešne turistične regije, tudi spalna naselja v neposredni bližini mest in odmaknjene stranske doline, kjer se odvijajo intenzivni procesi odseljavanja. Prispevki iz zbornika obravnavajo iz tega izhajajoče izzive, s katerimi se morajo soočiti politika in prostorsko načrtovanje, prebivalstvo in turizem. Predstavljene so možnosti za nove oblike sodelovanja, prav tako tudi nova politika načrtovanja, ki naj bi območje Alp uveljavila v globalnem merilu. Zbornika sta izšla v štirih jezikih (de/fr/it/sl), pri čemer je zbornik "Alpsko mesto – alpsko podeželje" na voljo tudi v angleškem jeziku. Naročila na www.cipra.org.

Vsebina

Stran 1

Taleči se ledeniki in nove oblike sodelovanja

Stran 2

Pomanjkanje vode ima daljnosežne posledice

Sodelovanje med regijami na območju pogorja Gotthard

Predhodni projekt za železniško progo na odseku Evian – St-Gingolph

Bodo v narodnem parku Stelvio/Stilfser Joch vladali smučarji?

Stran 3

Iščeta se alpski mesti leta 2009 in 2010

Berner Oberland: podnebne spremembe kot priložnosti in tveganja

Nekonvencionalno sodelovanje švicarskih gorskih območij

Zimski športi ogrožajo divje živali

Stran 4

O tem in onem

Prireditve

Saj ni res, pa je...

Najpomembnejši članki:

Več na strani 2: Pomanjkanje vode ima daljnosežne posledice

Povečanje nočitvenih zmogljivosti v francoskem turističnem kraju Flaine in s tem povezana širitev oskrbe s pitno vodo je podjetje, ki upravlja s tamkajšnjimi smučišči, prisililo v ukrepanje: jezero Vernant, iz katerega so doslej pokrivali tudi potrebe po vodi za proizvodnjo umetnega snega, bodo v prihodnje uporabljali izključno za oskrbo s pitno vodo.

Več na strani 3: Iščeta se alpski mesti leta 2009 in 2010

Društvo "Alpsko mesto leta" je vsa alpska mesta povabilo, da do 28. septembra 2007 oddajo kandidaturo za pridobitev naziva "Alpsko mesto leta 2009" ali "Alpsko mesto leta 2010".

Pomanjkanje vode ima daljnosežne posledice

Povečanje nočitvenih zmogljivosti v francoskem turističnem kraju Flaine in s tem povezana širitev oskrbe s pitno vodo je podjetje, ki upravlja s tamkajšnjimi smučišči, prisilila v ukrepanje: jezero Vernant, iz katerega so doslej pokrivali tudi potrebe po vodi za proizvodnjo umetnega snega, bodo v prihodnje uporabljali izključno za oskrbo s pitno vodo. Da pa bi kljub temu lahko še vedno zagotavljali potrebe po vodi zaradi umetnega zasneževanja, poskuša sedaj žičničarsko podjetje priti do skritih vodnih izvirov v podtalju z globinskim vrtanjem. Uspešnost takega početja je seveda vprašljiva, saj leži občina Flaine na kraškem svetu...

Na splošno bi lahko letos oskrba z vodo postala problematična še v večji meri. Francoski nacionalni odbor za opazovanje sušnih obdobij opozarja pred negativnimi posledicami, ki jih prinašajo zime brez snega. Višina gladine podzemnih in površinskih vodotokov v Franciji in tudi v Italiji je že sedaj zaskrbljujoče nizka. Po letu 2006 se podjetja za oskrbo z električno energijo spet bojijo, da bo zaradi pomanjkanja hladilne vode prišlo do drastičnih omejitev proizvodnje električne energije.

Viri: <http://www.kurier.at/nachrichten/chronik/61313.php> (de),

http://www.actu-environnement.com/ae/news/secheresse_france_2305.php4 (fr), Le Menager 22.02.2007 (fr)

Tudi letos grozi nevarnost, da bo primanjkovalo vode v številnih površinskih in podzemnih vodotokih.

© www.pixelquelle.de

Sodelovanje med regijami na območju pogorja Gotthard

Štirje švicarski kantoni - Graubünden, Ticino, Uri in Valais – so skupaj pripravili projekt za spodbujanje gospodarstva in turizma v strukturno šibki regiji Gotthard in ga poimenovali „Osrčje Alp sredi Evrope“. S projektom nameravajo območje razvijati v skladu s trajnostnimi načeli in ga okrepiti kot atraktivno alpsko kulturno krajino in turistično regijo.

Skupno razvojno strategijo je zahtevala zvezna vlada zaradi gradnje t.i. Porte Alpine, podzemne železniške postaje sredi baznega predora pod Gotthardom. Iz tega je nastala Vizija 2020 - prostor in regionalni razvoj Gotthard (PREGO). V središču projekta pa sta poleg Porte Alpine še železniška proga, katere trasa teče po pogorju Gottharda, in turistični kraj Andermatt. Vsi štirje kantoni načrtujejo tudi druge manjše projekte, npr. uvedbo skupne znamke „San Gottardo“ in uvedbo skupnih tarif na relaciji Disentis-Sedrun-Andermatt-Ticino-Goms. S sodelovanjem in skupnim trženjem si prizadevajo zlasti za turizem in 30- do 50-odstotno rast števila delovnih mest in prometa v panogah, ki se hitro razvijajo, ter tistih, ki nazadujejo.

Vir in nadaljnje informacije na http://www.awt.gr.ch/bibliothek/de/uebersicht/prego_san_gotthardo.pdf (de)

Spodbujanje regije Gotthard z ekonomskega vidika naj bi potekalo prek regionalnih meja.

© www.pixelquelle.de

Predhodni projekt za železniško progo na odseku Evian – St-Gingolph

Ker naj bi opuščena 18-kilometrski železniška proga med francoskim krajem Evian in švicarsko občino St-Gingolph vzdolž južne obale Ženevskega jezera kmalu začela ponovno obratovati, so francoska regija Rona-Alpe in švicarska kantona Valais in Ženeva javnosti predstavili predhodni projekt, katerega cilj je raba prostora v turistične namene od leta 2010 dalje in ureditev prometa po vozni redi v obdobju 2013-2015.

Železniško povezavo vzdolž južne obale Ženevskega jezera so začeli graditi leta 1857, leta 1886 pa je proga dosegla švicarsko mejo. Ker so močvirnati predeli, prek katerih je speljana proga, francoske inženirje spominjali na močvirja v severnovietnamski regiji Tonkin, progi še danes pravijo „le tonkin“. Odsek proge med Evianom in St-Gingolphom na obmejnem območju med Švico in Francijo so za potniški in tovorni promet zaprli leta 1992, za turistične namene pa so jo zaprli šest let kasneje. Pred kratkim izdelana raziskava je prišla do zaključka, da ima lahko ta proga pomembno vlogo na osi Ženeva – Valais prek francoskega Chablaisa.

Vir: Neue Zürcher Zeitung, 1.3.2007 (de), <http://www.bahnonline.ch> (de/fr/en), <http://www.sauvonsletonkin.com> (fr)

Bodo v narodnem parku Stelvio/Stilfser Joch vladali smučarji?

Lokalne oblasti v zgornjem delu doline Valtellina/Veltlin nameravajo na območju narodnega parka Stelvio/Stilfser Joch razširiti obstoječa smučišča, zato so zahtevale sklic sveta narodnega parka, da bi izrekel svoje stališče glede te problematike. Širitev smučišč obsega poleg načrtov, na podlagi katerih bi se površina smučarskih prog na območju Santa Caterina Valfura podvojila, in poseka določenih gozdnih površin tudi vzpostavitev povezave sredi parka med masivom Sobretta in Vallecetta na nadmorski višini, ki presega 3000 metrov. Obstoječi smučišči bi se tako spremenili v en sam, velik smučarski „vrtljak“. Sicer pa je na to območje zelo negativno vplivalo že svetovno prvenstvo v alpskem smučanju leta 2005 v Bormiu. Območje parka, ki se razteza okoli gorskega masiva Sobretta, ni pridobilo le nacionalnega varstvenega statusa, temveč je tudi na mednarodni ravni pomembno ornitološko zatočišče (Important Bird Area) kot tudi posebno varstveno območje EU.

Več informacij na <http://www.legambiente.org> (it), <http://www.wwf.it/alpi> (it)

Iščeta se alpski mesti leta 2009 in 2010

Društvo "Alpsko mesto leta" je vsa alpska mesta povabilo, da do 28. septembra 2007 oddajo kandidaturo za pridobitev naziva "Alpsko mesto leta 2009" ali "Alpsko mesto leta 2010". Društvo namreč vsako leto eno od alpskih mest odlikuje za njegova posebna prizadevanja pri uresničevanju načel trajnostnega razvoja in Alpske konvencije. Prejemnika naziva izbere mednarodna žirija. Namen natečaja je podpreti in krepiti obstoječa prizadevanja in zasluge na omenjenem področju. Vsa dokumentacija, potrebna za predložitev kandidature, in številne druge informacije so objavljene na domači spletni strani www.alpenstaedte.org.

Italijansko mesto Sondrio, letošnji nosilec naziva, je v tem tednu na uvodni prireditvi, s katero se začne alpsko leto, že predstavilo široko ponudbo domačih in mednarodnih prireditev: na programu bodo med drugim tudi pokušnje sirov in vin iz celotnega alpskega prostora, tržnica izdelkov umetnostne obrti in predvidoma maja mednarodna konferenca, ki bo posvečena prihodnjim perspektivam alpskega prostora „20 let po Listini mesta Sondrio: kakšen razvoj čaka Alpe?“. Več informacij na <http://www.comune.sondrio.it> (it)

Berner Oberland: podnebne spremembe kot priložnosti in tveganja

Ker so v Interesni skupnosti, v kateri so se povezali turistični kraji regije Berner Oberland, želeli priložnosti in tveganja, ki jih prinašajo podnebne spremembe, prikazati z znanstvenega vidika, so spomladi 2006 Inštitut za raziskovanje prostega časa in turizem na Univerzi v Bernu pooblastili za pripravo osnovnih informacij, ki so sedaj objavljene v publikaciji „Podnebne spremembe in turizem do leta 2030“. Rezultat raziskave so različni podnebni scenariji s posledicami za ekologijo in turizem v posameznih regijah. Na eni strani se zaradi sprememb permafrosta, vedno večjih vremenskih nevarnosti in vedno manjšem številu smučarskih krajev z zagotovljenim naravnim snegom povečujejo tveganja in nevarnosti, po drugi strani pa se zaradi vedno večjega pomena letovišč ali zaradi vedno večje atraktivnosti smučišč povečujejo tudi priložnosti za gorski turizem na višjih nadmorskih višinah.

Študija predstavlja prvi poskus, da bi temo, kot so podnebne spremembe, skupaj z nastajajočimi pristopi za delovanje prenesli na regionalno raven. Trenutno potekajo na to temo v širšem krogu strokovnjakov različne delavnice. Kasneje bodo rezultate predstavili tudi širši javnosti.

Vir in nadaljnje informacije na <http://www.uniaktuell.unibe.ch/lenya/uniaktuell/live/magazin/umweltnatur/2007/klimaoberland.html> (de)

V podnebnih spremembah se tudi za turizem skrivajo tako priložnosti kot tveganja.

© www.pixelquelle.de

Nekonvencionalno sodelovanje švicarskih gorskih območij

Švicarska delovna skupnost gorskih območij je začela sodelovati z največjo spletno avkcijsko hišo na svetu, podjetjem eBay International AG. Posamezniki ter majhna in srednjevelika podjetja se lahko naučijo prodajati in kupovati proizvode in storitve prek eBay-a, saj naj bi to vzpodbudilo povpraševanje prek širokopasovne komunikacije kot tudi povečalo prevoz oseb in blaga ter odprlo nova tržišča. Razlog za to neobičajno sodelovanje izhaja iz dejstva, da je v številnih gorskih regijah težko zagotavljati javne storitve – tako marsikje razpravljajo o tem, da bi zaprli delovno mesto poštarja. Težave večinoma niso v manjkajoči infrastrukturi, temveč v nezadostnem povpraševanju. Namen projekta je ohraniti osnovno oskrbo, tako da projekt skrbi za večje povpraševanje.

Povezovanje z avkcijsko hišo eBay se je doslej že izkazalo za uspešno v redko poseljenih nemških regijah. Surselva je prva od švicarskih regij, ki se je odločila za sodelovanje pri projektu. Ta se bo začel izvajati zadnje dni marca.

Vir: Montagna – Die Zeitschrift für das Berggebiet 3/2007 (de/it/fr)

Zimski športi ogrožajo divje živali

Prvič doslej je bila opravljena kvantitativna analiza fizioloških posledic alpskih zimskih športov na prostoživeče živali. V skladu s študijo, ki so jo v sodelovanju s švicarsko ornitološko opazovalnico opravili na bernski in dunajski univerzi, je bilo tako ugotovljeno, da t.i. trendovski zimski športi, kot npr. deskanje po snegu, variantno in turno smučanje ter hoja s krpljami, ogrožajo in neugodno vplivajo na življenje divjih živali.

Ekspertna skupina je raziskovala odzivanje ruševca na motnje, ki jih povzroča človek. Analizirala je vzorce iztrebkov te ptice na območjih, ki jih človek v smučarski sezoni uporablja različno intenzivno. V iztrebkih je namreč mogoče odkriti in kvantificirati produkte razgradnje kortikosterona, ki je najpomembnejši stresni hormon pri pticah. Rezultati so pokazali, da je stres za živali, ki naseljujejo območja, kjer so motnje povprečne ali velike, za približno 20 % večji kot na območjih, kjer motenj skorajda ni. To pomeni, da so za ruševca neugodni že najmanjši negativni vplivi zimskih prostočasnih dejavnosti, zato raziskovalci zahtevajo ureditev posebnih mirnih območij v zimskem času.

Vir: <http://www.vogelwarte.ch/home.php?lang=d&cap=aktuell&subcap=news> (de/fr)

Ruševca ogrožajo trendovski športi.

© Patrick Pattthey

O tem in onem

Helikopterji proti pomanjkanju snega

Na smučišču Thollon-Les-Mémises v Franciji so progo za smuk Les Lanches pripravili s snegom z višje ležečega smučišča Pic Boré. Za prevoz so uporabili helikopter in tako zagotovili izvedbo smučarske tekme, ki bi sicer zaradi pomanjkanja snega odpadla. Že v avstrijskem Kitzbühlu so letošnjo zimo uporabili štiri helikopterje in 50 tovornjakov, da so z Velikega Kleka (Grossglockner) na progo za smuk pripeljali okrog 4.000 kubičnih metrov snega. Kljub vloženemu trudu in ogromnim stroškom - ti so znašali kar 30.000 evrov - so na koncu bili smuk na progi Hahnenkamm vendarle prisiljeni odpovedati.

Vir: Dauphiné Libéré 22.02.2007, http://www.focus.de/reisen/winterspecial/kitzbuehel_nid_43113.html (de)

Zelena električna energija sedaj priznana tudi na čezmejni ravni

Švica in Italija sta 6. marca v Rimu podpisali dogovor o medsebojnem priznavanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov. Poleg tega sta državi sklenili tudi dogovor o zagotavljanju pravne varnosti za načrtovane investicije na področju čezmejnih vodov za prenos električne energije.

Vir: <http://www.news.admin.ch/message/?lang=de&msg-id=11307> (de/fr/it)

Patentirane mlečne krave

Evropski patentni urad (EPA) iz Münchna je podelil patent za krave mlekarice, na podlagi katerega so rejci belgijskih in novozelandskih krav mlekaric, za katere je značilna visoka mlečnost, zaščitili postopek vzreje krav, ki dajejo več mleka oz. dajejo mleko s spremenjenimi sestavinami. To je mogoče doseči z običajno vzrejo oz. vgradnjo dodatnih genov v genom živali. Greenpeace in društvo za zaščito pastirskih ljudstev opozarjata pred nevarnostjo monopola, ki ga imajo posamezni koncerni na področju vzreje koristnih domačih živali, pred kratkim pa sta predložila tudi poročilo »Monopol na področju vzreje živali«.

Vir in nadaljnje informacije na: http://www.greenpeace.de/themen/patente/nachrichten/artikel/sensation_milchkuh_erfunden (de)

Opozorilne karte nevarnosti za alpsko območje na Bavarskem

S sodobnimi kartami, ki opozarjajo na nevarnosti naravnih nesreč, kot so padajoče kamenje, podori in usadi, je Bavarska izboljšala sistem načrtovanja varnosti za občine, ki ležijo na alpskem območju. Okoljski minister Werner Schnappauf je sredi marca v Augsburgu predstavil prve karte, izdelane za pilotno regijo Oberallgäu, in ob tem napovedal, da naj bi opozorilne karte nevarnosti za celotne bavarski alpski prostor izdelali do leta 2012. Prvič na Bavarskem se je zgodilo, da so v novih kartah poleg aktualnih zdrsov pobočij in skalnatih sten, ki bi se lahko odlomile, sedaj evidentirana tudi tista območja, ki bi lahko bila zaradi teh pojavov ogrožena.

Vir in nadaljnje informacije na <http://www.stmugv.bayern.de> (de) 12.3.2007, <http://www.geologie.bayern.de/georisiken.html> (de)

Prireditve

Konferenca: **Voyages et voyageurs** (Potovanja in potujoči). Chambéry (Francija), 20. 3. 2007. Konferenčni jezik: fr. Organizira: Montanea.

Več informacij na http://www.institut-montagne.org/fichiers_contenu/colloquevoyagesetvoyageurs-1173186020.pdf (fr)

Konferenca: **Educare e rieducare alla montagna** (Organizacija in oblike izobraževanja in nadaljnega usposabljanja v hribovskih in gorskih regijah). Courmayeur (Italija), 31. 3. 2007. Konferenčni jezik: it. Organizira: Fondazioni Courmayeur, Montagna Sicura. Več informacij na <http://www.fondazionemontagnasicura.org/public/manifestazioni/invito%20def.pdf> (it)

Predavanje z razpravo: **Obnovljivi viri energije danes, jutri**. Bad Homburg (Nemčija), 20. 4. 2007. Konferenčni jezik: de. Organizira: med dr. Alpski forum Nemčija.

Več informacij na http://www.alpenforum.org/i_erneuerbare-energien.html

Kongres o prometu na območju parka: **Varstvo podnebja danes: uspešni centri za mobilnost in regionalni projekti za varčno ravnanje v prometu**. Bad Vöslau (Avstrija), 25. 4. 2007. Delovni jezik: de. Organizirata: Zvezna dežela Spodnja Avstrija, klima:aktiv.

Več informacij na <http://www.klimaaktiv.at/article/articleview/54640/1/15137> (de)

Strokovni posvet: **Divjina živi! Na razpotju med regijo in zavarovanim območjem**. Središče Narodnega parka v Mollnu (Avstrija), 30. 5.- 1. 6. 2007. Delovni jezik: de. Organizira: Narodni park Apneniške Alpe.

Več informacij na <http://www.kalkalpen.at> (de)

Saj ni res, pa je...

... Alpe bi pravzaprav potrebovale še več dirk Formule 1: kot je slišati, bo le tako mogoče rešiti problem taljenja ledenikov in tranzitnega prometa. S takimi problemi se po novem ukvarja tudi Hondina tekmovalna ekipa. Podjetje je namreč sporočilo, da bodo v novi tekmovalni sezoni Formule 1 na svoj dirkalnik namesto reklamnih napisov nalepili eno samo veliko sliko zemlje, ki bo sestavljena iz majhnih reklamnih sličic v velikosti slikovnih pik, kar bodo financirali sponzorji. Istočasno bodo lahko sponzorji denarne prispevke nakazali okoljskim organizacijam. Honda je ponosna na svoj prispevek k reševanju okoljskih problemov, svoja prizadevanja pa bi morda lahko še izboljšala in to na zelo preprost način: za zmanjšanje emisij CO2 bi lahko namesto konjskih moči uporabila moči sponzorjev, ko bi ti vlekli ali potiskali dirkalnik...

Vir:

http://www.honda.de/content/news/17506_45775.html (de)